

6. Nahodilá zkáza přijaté věci u laedenta má za následek, že právo zkráceného na zrušení smlouvy nedá se provésti, ježto laedent v takovém případě není povinen věc vrátiti (§ 1447 o. o. z.), dále též nemůže býti přidržen ku náhradě obecné ceny, ježto nemožnost vrácení nastala náhodou. V takovém případě musí zkrácený spokojiti se s tím, co obdržel.

7. Právo zkráceného na zrušení smlouvy nepomíjí tím, že zkracující obdrženou věc prodal, ovšem jen tehdy, dá-li se cena obou plnění zjistiti; v tom případě má laedent, stojí-li na tom poškozený, náhradu zjednati, po případě cenu při zcizení nabytou, třeba tato obecnou cenu věci přesahovala, vydati (arg. §§ 877, 1447 o. o. z.; § 26 konk. ř.), při čemž jest lhostejno, stal-li se prodej v dobrém úmyslu nebo způsobem lstivým.

V. Právo k odporu zaniká po třech letech po uzavření smlouvy (§ 1487 o. o. z.) a sice jak ohledně žaloby tak i ve příčině námítky (roz. sb. »Gl. U.« č. 1268, kn. jud. č. 36, roz. sb. »Gl. U.« č. 6138).

VI. Na základě pozitivního ustanovení zákona nelze tohoto právního prostředku užití při soudní dražbě (nikoli tedy při politické) (§ 935 o. o. z.) a při obchodech (čl. 286 obch. z.) a sice dle čl. 277 obch. z. žádnou ze stran, třeba by jednání bylo pouze na jedné straně obchodem (roz. nejv. s. dv. sb. »Adler a Clem.« č. 1557). Naproti tomuto panujícímu mínění přiznává se přece tento právní prostředek při obchodech jednostranných tomu, na jehož straně právní jednání obchodem není (roz. nejv. s. dv. ze dne 5. dubna 1892 č. 2977 časop. »Jur. Bl.« r. 1894 č. 49 a 50).

Led (sekání ledu).

I. Na veřejných vodách.

Sekání ledu na veřejných vodách jest, pokud tím tok vody, břeh neb cizí právo ohroženy nejsou, aniž kdo škodu tím trpí, a šetří-li se při tom policejních předpisů na místech těmito předpisy z užívání nebo sekání nevyloučených, každému dovoleno. Při tom předpokládá se však dále, že sekání ledu beze zvláštních přístrojů t. j. bez trvalých neb na vodě samé umístněných zařízení se provádí. Vyžaduje-li tedy sekání ledu přístrojů ku nadržení neb odtékání vody, jest ku zřízení těchto zařízení úředního povolení zapotřebí. (Výn. min. orby ze dne 12. dubna, č. 2.098.)

Otázka, zda-li sekání ledu na veřejných vodách po případě za porušení práva třetí osobě přínaležejícího a tudíž za přestupek práva vodního považovati jest čili nic, může jen správním úřadem rozhodnuta býti, jelikož v § 15 vod. z. stanovené všeobecné užívání veřejných vod na veřejném právu spočívá a zvláštní nárok naproti tomu činěný jen jako výjimka z tohoto všeobecného užívání pojímán býti může a ježto rovněž jako nález o veřejném právu soudní judikatuře jest odňat, totéž o nálezu ve příčině výjimek z práva veřejného platiti musí (nál. nejv. soud. dv. ze dne 12. listopadu 1879, č. 12.306, časop. »Zeitschr. für Verw.« r. 1880, č. 19). Jedná-li se při sekání ledu též o ohledy na plavbu, jest třeba dohodnouti se ve smyslu říční policie s místodržitelstvím.

II. Na soukromých vodách.

Sekání ledu přísluší majiteli soukromé vody. Jelikož však soukromé vody, pokud jiných průkazů není, považují se za příslušenství pozemků, přes které aneb kterými tekou, přísluší majiteli pozemků sekání ledu jen podle břehu jednoho každého pozemku (§ 5 říšs. z. vod.). Jelikož dále v případě, že protilehlé břehy soukromé tekoucí vody různým majitelům náležejí a majitelé každého z obou břehů, není-li tu jiného

právního důkazu, dle délky svých břehů právo na polovinu vody kolem tekoucí mají, přináležejí tedy každému z těchto majitelů sekání ledu z polovice (§ 14 říšs. z. vod.). Pokládá-li se právo sekati led za právo každému přináležející a namítá-li naproti tomu však třetí osoba, že voda její soukromou vodou jest, aneb že jí výhradné právo sekati led náleží, jedná a rozhoduje o obou námitkách úřad politický (výn. min. orby ze dne 13. června 1880, č. 3.206).

Nařízením min. obch. ze dne 13. prosince 1892, č. 221 ř. z. bylo sekání ledu na dunajském průplavu v celém rozsahu bezvýjimečně zakázáno. Otázka ve příčině nároku na led z ledovců jest velmi sporná. Peyrer odvolává se na § 286 o. o. z. a odvozuje z něho, že nárok na ledovce a led z ledovců, pokud není ve zvláštním případě soukromý nárok prokázán, státu přiřknut býti musí, že však dle rakouského práva činiti jest rozdíl, sluší-li ledovce a led z ledovců za »jmění státní« nebo za »veřejný majetek« považovati. Kde ledovce za nemovitě jmění státu prohlášeny jsou, jako v Tyrolsku (dv. dekr. ze dne 7. ledna 1839, sb. z. s. č. 325), aneb kde jako takové do knih pozemkových zaneseny jsou, považuje se led z ledovců za příslušenství tohoto jmění.

Se stanoviska trestních o práva jest otázka neoprávněného sekání ledu sporna; kdežto praxe v něm často krádež spatřuje, zbývá přece otázka, zda-li při veřejných vodách sekání ledu za krádež považovati lze čili nic. Při soukromých vodách musilo by se dříve vyšetřiti, zda-li pachatel věděl, že se v daném případě o soukromou vodu jednalo.

Legalisace listin.

I. Pojem.

Legalisace jest ověření pravosti podpisu na listině před soudem neb u notáře. Úřední vysvědčení, jež na této listině jest vydati, zove se »doložkou legalisační«.

II. Listiny soukromé, které sice v tuzemsku, však mimo zemi korunní, ve které soud sídlo má, vydány jsou, musí úředně ověřeny býti, aby ve věcech nesporných před soudem průvodní moc měly; při listinách zvláště důležitých může se legalisace i tenkrát žádati, byly-li tyto sice v téže zemi korunní, však mimo sídlo soudu zřízeny. Ve příčině moci průvodní, listin v cizině zřízených dlužno řídit se danými předpisy (§ 8 říz. ve v. nesp.). Ověření pravosti podpisu na listinách vyhledávají výslovně mnohé zákony, tak na př. zákon obchodní, knihovní atd.

III. Příslušnost a řízení.

Legalisace podpisů přísluší dle § 92 jur. nor. okresním soudům a městským delegovaným okresním soudům bez omezení příslušnosti a dle § 76 not. ř. notářům. Dle § 285 říz. ve v. nesp. a § 79 not. ř. záleží řízení v podstatě v tom, že žadatel, jehož totožnost, je-li neznámý, dvěma svědky zjištěna býti musí, listinu u přítomnosti úřední osoby vlastnoručně podepíše, po případě na listině se nalézající podpis za svůj uzná; o tom sepíše se protokol a na listině k ověření předložené připojí se vysvědčení. Soudy nejsou oprávněny žádosti za legalisace odmítnouti (výn. min. sprav. ze dne 8. února 1877, č. 1446).

IV. Svědci totožnosti.

Ženy jsou neschopny při legalisaci totožnost osoby dosvědčiti (roz. nejv. s. dv. ze dne 2. září 1875 č. 8878 sb. »Gl. U.« č. 5845). Úředníci a služebnictvo notáře nemohou rovněž totožnost při legalisaci dosvědčiti.